

BARNETS BEHOV

blir ikke sett

INTERVJU

Av: Helga Melkeraaen, KoRus - Midt

Det er krevende å være den forelderen som blir ansvarlig for å sette grenser for samvær på grunn av rusproblemer.

«Lisa» møter oss med stort engasjement og et sterkt ønske om at hjelpeapparatet må ha større fokus på barnets situasjon i familier med rusproblematikk. Lisa har vært aktiv på Møteplass – med barnet i fokus i flere år, og deler gjerne både tanker og opplevelser med oss.

Tjenestene må snakke sammen

– Det er flere temaer jeg brenner for: For det første dette med samvær. Hvorfor er det slik at det er den som har daglig omsorg som må ta kampen om å nekte samvær hvis man er bekymret for hvordan barnet har det under samvær med forelderen som har et rusproblem?

Når familien strever, skulle jeg ønske meg et familiesenter der man kunne fått snakket med fagfolk som hadde hatt barnet i fokus, og der man våget å stille de vanskelige spørsmålene, sier «Lisa». Foto: Colourbox.

Her settes foreldre med den daglige omsorgen i en håpløs situasjon. Familievernkontoret sier jeg kan miste omsorgen om jeg nekter samvær, mens Barnevernet på sin side sier det er jeg som er ansvarlig for min datters omsorgssituasjon. Her må hjelpeapparatet snakke sammen! Det kan ikke være jeg som mor som alene skal vurdere dette. Tjenestene må ikke lene seg på den ene forelderen, det blir for stort ansvar. Selv om vi fremstår sterke, er vi sårbare og har selv behov for støtte og bistand.

– Som forelder får jeg ikke vite hvordan det går med pasienten når han er innlagt til rusbehandling. Her har Barnevernet et stort ansvar. Hvordan skal jeg vite om det er trygt å sende barnet på samvær? Som mor må jeg vurdere samværs kvalitet ut fra det barnet forteller, eller ikke forteller, samt intuisjon og egen frykt. Hvem er samværet til for? Hvem skal legge premissene?

Barnet den sårbare parten

«Lisa» er også opptatt av at pasientrettighetene overfor forelderen med et rusproblem er sterkere enn barnets rettigheter.

– Pasienten kan både nekte behandler å snakke med barnet, eller kan si at barnet ikke har lidd overlast. Barnet er alltid den mest sårbare parten. Hvis barnets beste skal være i fokus, innebærer det at man

må gå på akkord med pasientrettigheter. Hva med rettigheter for den andre forelderen med tanke på barnet? Vi bør også ha en talsperson som kan være med og tale vår og barnas sak.

– *Hvis du skal gi ett råd til hjelpeapparatet, hva vil du si da?*

– Følg magefølelsen! Hvis du opplever at det er noe som ikke stemmer, utforsk det og stol på magefølelsen. Mange i rusfamilier lever på en livsløgn, som man gjør mye for å beskytte. Jeg for min del opplevde å normalisere det som ikke er normalt. Ved rusrelaterte problemer blir alle grenser flyttet. Rusproblemet ligger der som en verkebyll. Hjelpeapparatet må tro på at rusproblemer finnes midt blant oss alle for å kunne se det, og forstå at rusproblematikk er helt uavhengig av status og sosial klasse.

– *Hvordan har Møteplass hjulpet deg i din situasjon?*

– Forskjellen i hverdagen er kanskje at jeg har blitt tryggere på at de valgene jeg har tatt for datteren min er riktige. Jeg har fått bekreftet at når jeg velger å nekte samvær fordi jeg er bekymret, handler det om hennes trygghet, ikke å straffe pappa. Jeg er ikke alene om å ta slike store avgjørelser, og enda viktigere, jeg føler meg modigere, mer åpen og tydelig overfor omgivelsene – dette har Møteplass hjulpet meg med, sier «Lisa» til slutt.

Styrker barns rettigheter som pasienter

Fra nyttår ble barns rett til medvirkning i helsetjenesten styrket, og helsepersonell får plikt til å ivareta barn som pårørende til søsken.

To av de viktigste lovendringene er disse:

– Helsepersonell får plikt til å ivareta barn som pårørende til søsken og barn som etterlatte etter foreldre og søsken. I dag har helsepersonell plikt til å ivareta barn som pårørende til foreldre. Nå får de også plikt til å ivareta barn som er søsken til pasienter med alvorlig fysisk og psykisk sykdom, skade eller rusmiddelavhengighet. De får også plikt til å ivareta barn som etterlatte etter foreldre og søsken.

– Det blir innført unntak fra helsepersonells plikt til å informere foreldre når tungtveiende hensyn til barnet taler mot å informere dem. Dette kan hjelpe barn som i dag vegrer seg for å fortelle om vold og overgrep fordi de frykter straff fra foreldre. Unntaket vil gjelde uavhengig av barnets alder.

www.regjeringen.no/no/aktuelt/styrker-barns-rettigheter-som-pasienter/id2581392/